

leeftijd 50

opleiding hogere agrarische school

melkveehouder sinds 1991, bedrijfsovername in 2000

carrière bestuursfuncties bij NAJK, WLTO en LTO Nederland

burgerlijke staat gehuwd met Cora Schep

kinderen zoon Jari (14) en dochter Kim (18)

Kees Romijn zag beeldvorming vaak beleid bepalen

De lijntjes die een belangenbehartiger anno 2017 moet onderhouden zijn haast ontelbaar en communicatie is een dagtaak geworden. Aan de vooravond van zijn afscheid laat scheidend vakgroepvoorzitter Kees Romijn nog één keer van zich horen. Na morgen is hij weer gewoon boer.

TEKST WICHERT KOOPMAN

Hij zegt het met een lach, maar ook met een serieuze ondertoon. 'Ze maken zich hier thuis al ernstig zorgen. Binnenkort ben ik weer hele dagen op de boerderij.' De afgelopen zes jaar was Kees Romijn voorzitter van de vakgroep melkveehouderij van LTO Nederland, daarvoor was hij al elf jaar actief op andere posten bij LTO en daarvoor ook al bij het NAJK. 'Zeker de laatste twee jaar slokte het voorzitterschap al mijn tijd op en was ik doordeweeks vrijwel dagelijks onderweg', vertelt de vergaderboer aan de keukentafel in Langerak, daags voordat hij de voorzittershamer doorgeeft aan zijn opvolger Wil Meulenbroeks.

Volle aandacht op bestuurswerk

'Cora regelde de bedrijfsvoering', legt Romijn uit. 'Daarbij had ze vaak hulp van een medewerker van de bedrijfsverzorging. Ik hoefde me dan ook nooit zorgen te maken over de dagelijkse besommingen thuis en kon mijn volle aandacht richten op het bestuurswerk', verklaart de scheidend voorzitter. Met een knipoog bekent hij dat zijn vrouw – bij wie de boerenzoon introuwde in de boerderij – altijd een belangrijke rol heeft gehad in het bedrijf. 'Vraag me bijvoorbeeld niet naar de fokkerij. Daar mag ik me absoluut niet mee bemoeien.' Aan de Melkweg in Langerak wordt hard gemolken. Afgelopen jaar produceerden 125 koeien op twee robots in totaal 1,3

miljoen kilo melk voor FrieslandCampina. Dit jaar moet ook de familie Romijn het met minder koeien doen en zijn er nog 115 aan de melk. Het voer komt van 55 hectare grasland – waarvan 35 hectare in de huiskavel – en 8 hectare maisland.

Reductieplan toont veerkracht

Romijn is geen man van grote woorden. De term slapeloze nachten zal hij dan ook niet snel in de mond nemen. Maar ernstige zorgen heeft de voorman zich tijdens zijn voorzittersperiode soms wel degelijk gemaakt, erkent hij. Bijvoorbeeld toen begin 2015 de omvang van de melkveestapel met grote sprongen toenam. 'We hadden rekening gehouden met groei, maar dat het zo hard zou gaan... Toen ik in de statistieken de dieraantallen iedere maand zag oplopen, realiseerde ik me dat ingrijpen met een vorm van rechten onvermijdelijk zou worden. En dat dit bij melkveehouders pijn zou gaan doen. Op dat moment hadden we, tot mijn frustratie, echter niet de middelen om de ontwikkeling te stoppen', blikt hij terug. Dat de voormalig staatssecretaris achteraf de sector alsnog volledig verantwoordelijk stelt voor de ontstane situatie, voelt voor Romijn dan ook als erg onrechtvaardig. Ook de bekendmaking van het nieuws dat Brussel geen goedkeuring zou geven aan de invoering van het stelsel van fosfaat-rechten per 2017, was voor de vakgroepvoorzitter een schrik-

‘Belangenbehartiger heeft maar **beperkt invloed** op de keuzes van leden’

moment. ‘Niemand gaf op dat moment nog één cent voor de derogatie, zelfs niet voor dit jaar’, roept Romijn nog maar even in herinnering. ‘Op dat moment toonden we als sector echter onze veerkracht.’

Uiteindelijk zetten alle partijen hun individuele belang opzij voor het collectieve belang van het veiligstellen van de derogatie, constateert de belangenbehartiger met opluchting. ‘Samen met het NAJK, de NMV, zuivelverwerkers, banken en de veevoerindustrie hebben we in korte tijd een effectief reductieplan weten te realiseren. Het heeft pijn gedaan, maar het gevolg van niet ingrijpen zou veel pijnlijker zijn geweest. Dan hadden we de derogatie verloren en de toekomst van een groot deel van de sector op het spel gezet.’

‘De overheid legde een opdracht bij ons neer die je eigenlijk

onmogelijk bij een vereniging neer kunt leggen’, vindt Romijn. ‘Wij moesten maatregelen gaan bedenken die de bedrijven van onze eigen leden hard zouden treffen. Uiteindelijk hebben we deze moeilijke opgave wel met elkaar geflikt. Daar mogen we op een gepaste manier trots op zijn. De doelstellingen zijn zelfs eerder gehaald dan verwacht en de derogatie is zo goed als zeker veiliggesteld. Maar,’ en hier toont Romijn zich nog even de behoedzame bestuurder, ‘we zijn er nog niet. Rechterlijke uitspraken over ontheffingen kunnen alsnog een bom leggen onder het resultaat.’

Verdeeldheid is momentopname

Romijn zal het niet ontkennen. De hoogoplopende discussies over fosfaat hebben forse impact gehad op de solidariteit in de sector. ‘Het is begrijpelijk dat iedere ondernemer zijn eigen belang verdedigt als er beperkingen worden opgelegd’, stelt hij. ‘Ik beschouw de huidige verdeeldheid in de sector echter als een momentopname na een zware periode. Er ligt voor mijn opvolger zeker een taak om de spanning eraf te halen. Maar dat wil niet zeggen dat er geen ruimte meer mag zijn voor diversiteit tussen bedrijven en ondernemers. Diversiteit moeten we blijven koesteren. Want ik betwijfel of de verdeeldheid ten diepste zo groot is. Over de koers op lange termijn zijn we het wel met elkaar eens; we willen Nederland op de

kaart houden als een van de beste zuivellanden in de wereld.’ De kritiek dat LTO geen lef en visie zou tonen, bijvoorbeeld als het gaat om het realiseren van een grondgebonden sector, pareert Romijn stevig. ‘Een visie hebben is één, maar de instrumenten hebben om deze visie te realiseren is nog iets anders. Als belangenbehartiger hebben we maar een beperkte invloed op de bedrijfsvoering van onze leden. Dat is de realiteit die we de afgelopen jaren wel hebben ondervonden.’

Slim communiceren cruciaal

De eerste najaarsstorm van 2017 raast door de polder, regenflarden geselen het keukenraam. Vandaag blijven de deuren van de stal gesloten. Veel lust om te grazen zouden de koeien toch niet hebben. ‘Eind maart zijn we dit jaar al gestart met beweiden. Zo komen we gemakkelijk aan de 120 dagen’, vertelt Romijn. Weidegang is op zijn bedrijf nooit een discussie geweest, maar het dossier loopt als een rode draad door zijn voorzittersperiode. ‘Het weidegangconvenant is een mooi voorbeeld van wat je met samenwerking kunt bereiken’, vindt hij. ‘Alle signalen voor weidegang stonden op rood. Maar door met een groot aantal partijen – inmiddels heeft het convenant 73 ondertekenaars – afspraken te maken en duidelijke doelen te stellen is het gelukt om de dalende trend te keren.’

Het weidegangconvenant zou model kunnen staan voor een nieuwe vorm van belangenbehartiging. Een vorm waarbij nadrukkelijk de dialoog wordt gezocht met de maatschappij. ‘Zonder maatschappelijk draagvlak komen we nergens’, realiseert Romijn zich. ‘Beleid wordt voor slechts vijftien procent gemaakt op basis van feiten. De rest is beeldvorming.’ Strategisch communiceren en daarbij slim gebruikmaken van sociale media is volgens de scheidend vakgroepvoorzitter dan ook cruciaal voor het succes van de hedendaagse belangenbehartiging. ‘Beeldvorming gaat razendsnel en is niet zelden gebaseerd op incidenten. Als een beeld eenmaal is gevormd, doen de feiten er nauwelijks meer toe’, merkte Romijn herhaaldelijk, bijvoorbeeld bij discussies over megastallen en kalf bij de koe. ‘Actiegroepen kennen het kunstje van communiceren via sociale media vaak veel beter dan wij. Zo moesten we nog wel eens in de verdediging en dan blijkt dat je al snel achter de feiten aanholt’, erkent de bestuurder.

Belangenbehartiging werd complex

Aan communiceren heeft een vakgroepvoorzitter anno 2017 een dagtaak. ‘De tijd dat de vergaderzaal de plaats was om met veehouders van gedachten te wisselen is voorbij. En het nieuws halen ze al lang niet meer uit de krant. Met de mobiele telefoon kunnen ze overal en op ieder moment van de dag – bij wijze van spreken zittend op het melkstaltrapje – kennisnemen van ons werk. En hier ook direct op reageren.’

Ja, het werk van een belangenbehartiger is in de loop van de bestuurlijke loopbaan van Kees Romijn een stuk complexer geworden. ‘Zestien jaar geleden kon je met een lijstje naar het ministerie van Landbouw veel bereiken. Nu onderhouden we niet alleen een grote diversiteit aan contacten met de politiek in Den Haag en in Brussel, maar we werken – onder andere als gevolg van het terugtreden van de overheid – steeds nauwer samen met partijen in de zuivelketen. Bovendien zijn we altijd in gesprek met maatschappelijke organisaties.’

Het is de veelheid aan contacten die Romijn doen verzuchten dat hij vaak maar wát blij was dat hij in de auto zijn telefoon weer op kon laden. Maar het zijn ook de contacten die hij straks als voltijds veehouder het meest zal gaan missen. Na morgen is Kees Romijn voorzitter af en staat hij weer zelf in weer en wind de kuil af te spitten. |

‘Actiegroepen kennen het kunstje van slim communiceren beter dan wij’